

Penktokų adaptacijos tyrimas

Penktoje klasėje mokinys susiduria su daugeliu jam nežinomų asmeninių bei socialinių problemų. Šis laikotarpis sudėtingas ne tik dėl to, kad tai pereinamasis laikotarpis iš jaunesniojo mokyklinio amžiaus į paauglystę, bet ir dėl to, jog tai pereinamasis laikotarpis iš pradinio ugdymo į pagrindinio ugdymo etapą. Penktokams reikia laiko ir pastangų priprasti prie skirtingų mokytojų skirtingo požiūrio bei vertinimų, užduočių pateikimo būdų, savarankiškesnio mokymosi. Literatūroje nurodomos adaptacijos problemų grupės ir patiriami sunkumai: **Psichologiniai**, atsirandantys dėl patiriamo streso, nerimo, vienišumo bei depresijos išgyvenimų, taip pat dėl padidėjusių reikalavimų savarankiškai organizuoti savo pažintinę veiklą; **Socialiniai**, atsirandantys dėl padažnėjusių mokyklinių kivirčių bei sudėtingesnių santykių su bendraamžiais; **Akademiniai**, atsirandantys dėl padidėjusio mokymosi krūvio, pablogėjusių pažymių, taip pat, aukštesnėse klasėse sumažėja tiesioginio mokinių ir mokytojų bendravimo. Didelę įtaką mokinio adaptacijai turi socialinė aplinka, kurioje yra vaikas. Tad įtakos penktoko adaptacijos ypatumams turi ne tik asmenybės savybės, bet ir pakitę santykiai su bendraamžiais, susiklostę santykiai su naujais mokytojais. Būtent todėl penkta klasė – vienas labiausiai tėvams ir pedagogams nerimą keliančių adaptacijos periodų mokykloje.

Sėkmingas mokyklos bendruomenės – pedagogų, moksleivių ir jų tėvų – bendravimas ir bendradarbiavimas ugdymo procese gali efektyviai padėti penktokui sėkmingai įveikti adaptacijos problemas.

Tyrimo tikslas – įvertinti penktos klasės mokinių adaptacijos ypatumus.

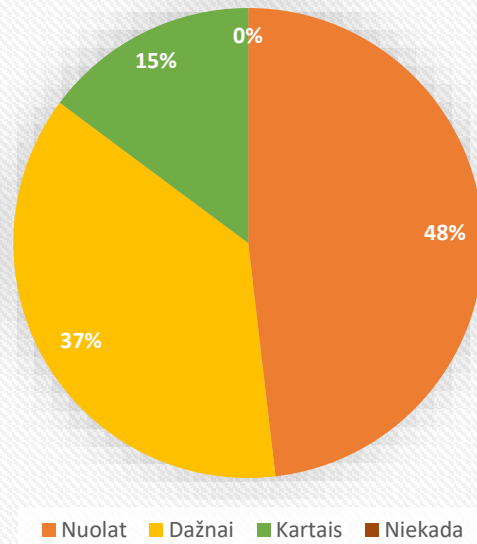
Tyrimo uždaviniai:

1. Įvertinti penktos klasės mikroklimatą mokinių požiūriu;
2. Įvertinti penktos klasės mokinių santykius su mokytojais;
3. Įvertinti penktos klasės mokinių nuomones apie vaiko savijautą, emocinę būseną, pradėjus lankyti penktą klasę.

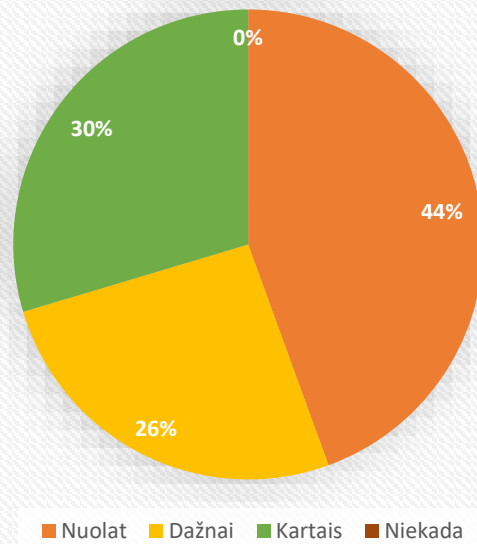
Siekiant įgyvendinti tyrimo uždavinius, buvo atlikta penktos klasės mokinių anketinė apklausa.

Anketų penktokams rezultatai

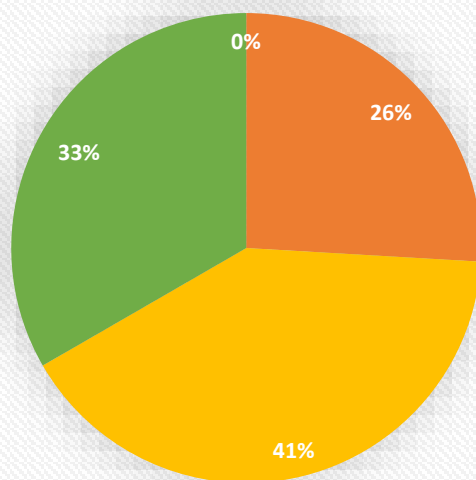
1. Ar tau patinka mokytis šioje mokykloje?

2. Ar noriai eini į mokyklą?

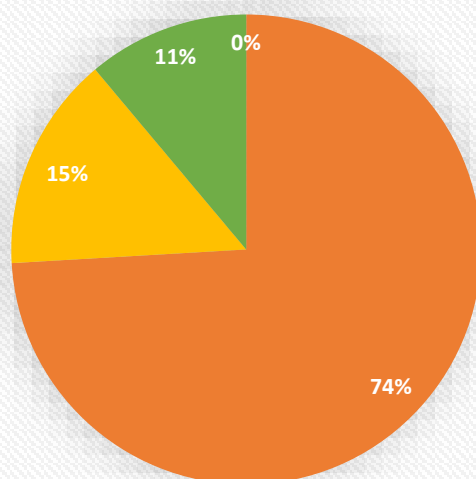

3. Ar tavo klasė yra draugiška?

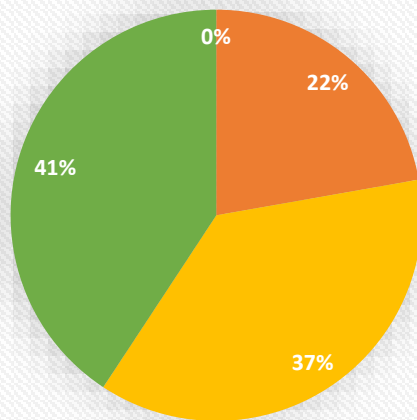
■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

4. Ar kalbi su tėvais apie mokyklą?

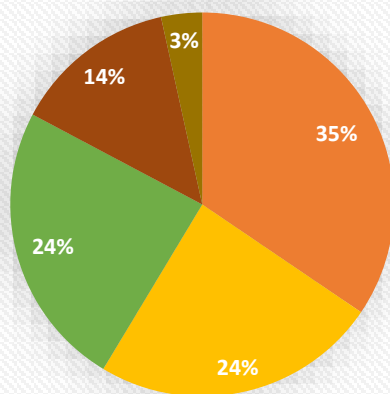
■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

5. Ar mokykloje lengvai susirandi naujų draugų?

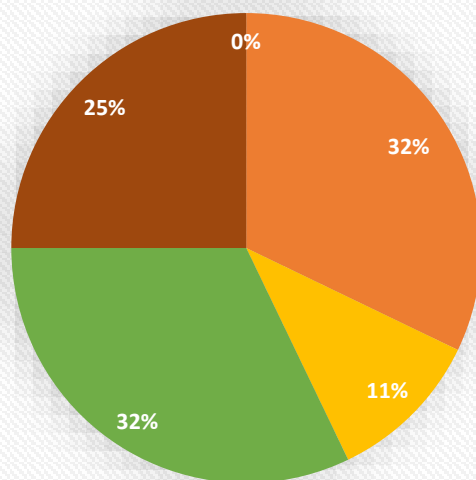
■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

6. Mokykloje labiausiai nerimauji dėl:

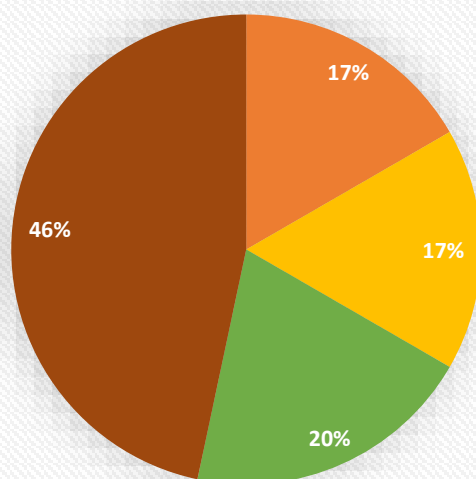
■ Kai nesuprantu, ką aiškina mokytojai ■ Kad ko nors nespėsiu atlikti per pamokas
■ Bijau gauti blogus įvertinimus ■ Bijau kontrolinių darbų
■ Nes nesutariu su kitais vaikais

7. Mokykloje tu jautiesi:

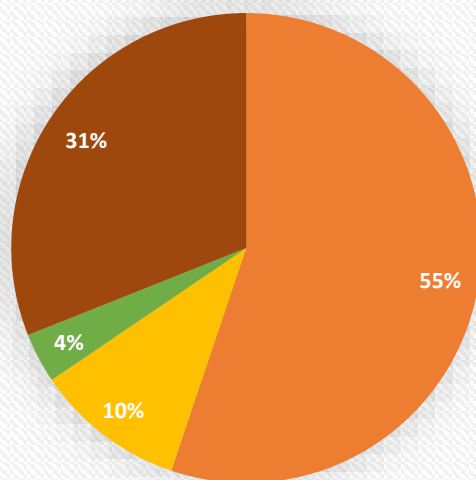
■ Pasitikintis savimi ■ Suprastas ■ Saugus ■ Laimingas ■ Nesaugus

8. Ar patiri patyčias iš kitų klasės mokinių?

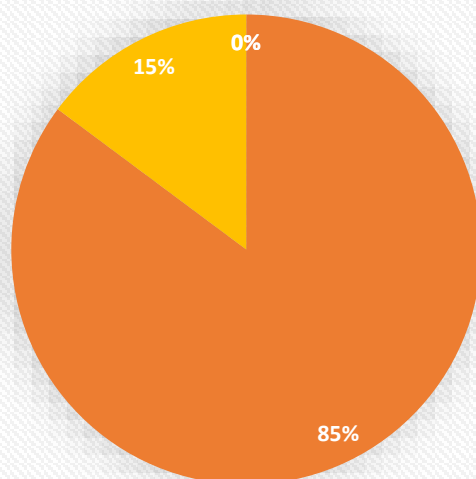
■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

9. Pas ką kreipiesi pagalbos mokykloje?

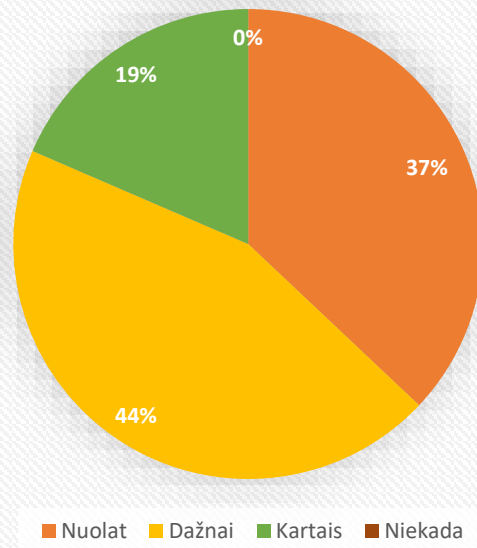
■ Klasės auklėtoją ■ Mokytojus ■ Direktore ■ Draugus

10. Ar gerai sutari su klasės auklėtoju?

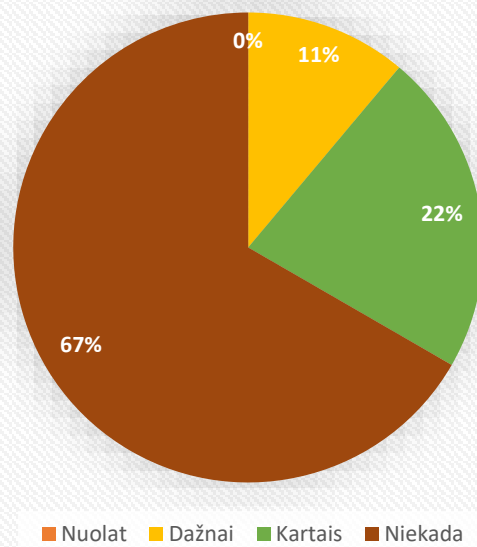

■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

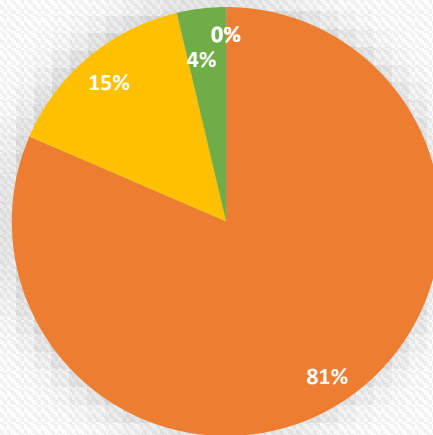
11. Ar gerai sutari su klasiokais?

12. Ar klasėje jautiesi atstumtas?

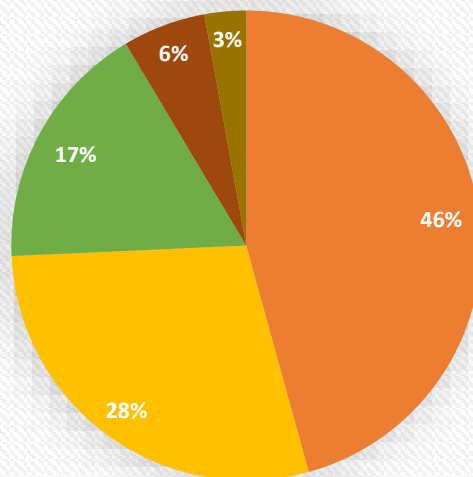

13. Kaip tau sekasi atlikti namų darbus?

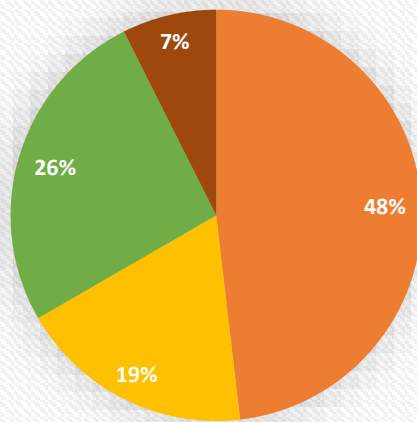
- Stengiuosi suprasti ir atlikti pats
- Prašau tėvų pagalbos
- Prašau mokytojų pagalbos
- Prašau klasiokų pagalbos
- Neatlieku namų darbų

14. Kas tau padeda mokytis?

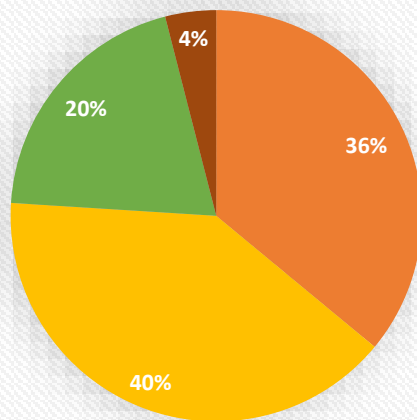
- Tėvai
- Mokytojai
- Broliai, seserys
- Klasiokai
- Niekas

15. Ar turi mėgstamą užsiėmimą/veiklą po pamokų?

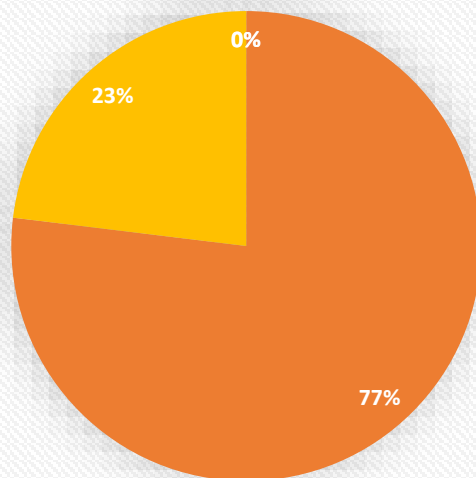
■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

16. Kaip manai, ar mokytojams yra svarbi tavo nuomonė?

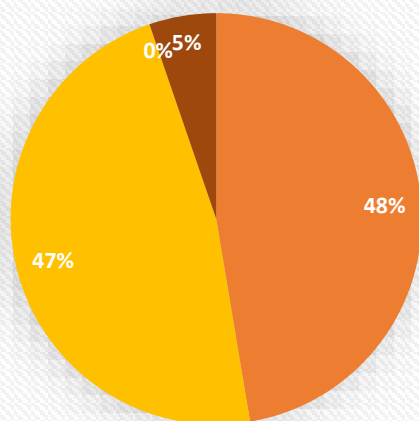
■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

17. Ar mokytojai elgiasi su tavimi teisingai?

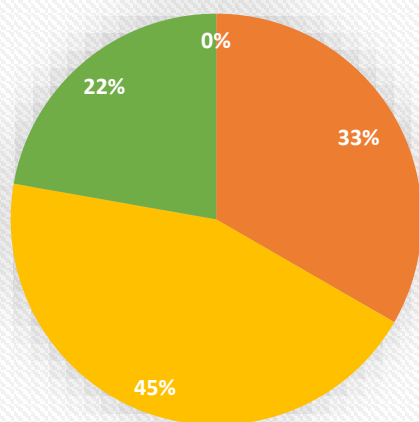
■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

18. Ar mokytojai dažniau pagiria nei kritikuoja?

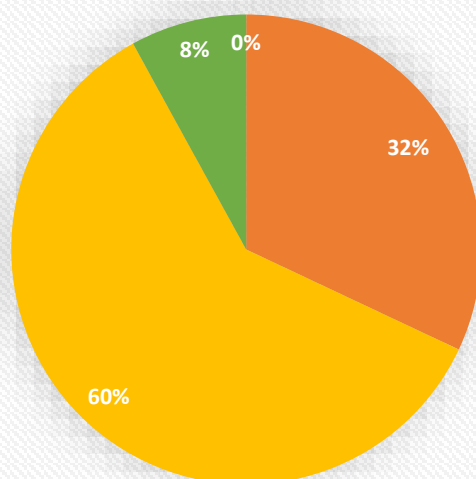
■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

19. Ar mokytojai tau skiria pakankamai dėmesio?

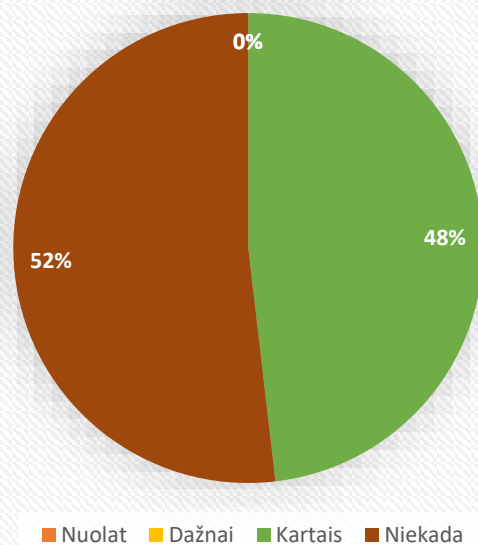
■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

20. Ar mokytojai tavimi pasitiki?

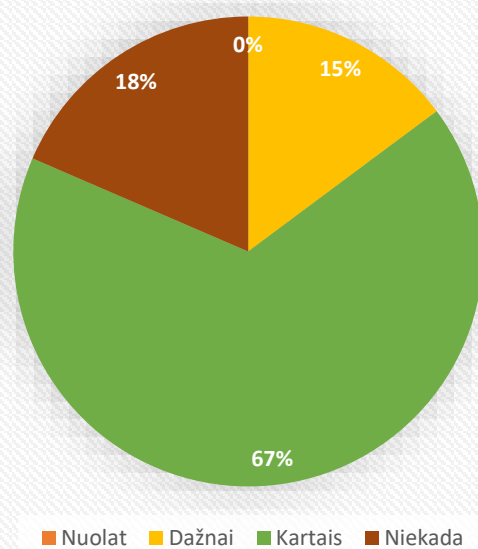

■ Nuolat ■ Dažnai ■ Kartais ■ Niekada

21. Ar mokytojai gąsdina ir šaukia?

22. Ar mokytojai yra griežti?

Pagal penktos klasės mokinių anketų surinktus duomenis matyti, kad šioje mokykloje daugumai mokinių mokytis patinka, jie noriai eina į mokyklą. Dauguma mokinių nurodė, kad klasė yra dažniausiai (67%) draugiška, dalis penktokų (33%) nurodė, kad klasė kartais draugiška ir nei vienas penktokas nenurodė, kad klasė nėra draugiška. Apie mokyklą su tėvais dažniau ar rečiau kalbasi visi penktokai.

Mokykloje penktokai daugiausiai nerimauja kai nesupranta, ką aiškina mokytojai (35%), kad ko nors nesuspės atlikti per pamokas (24%), dėl baimės gauti blogus įvertinimus

(24%) ir dėl kontrolinių darbų baimės (14%). Nesutarimą su kitais mokiniais, kaip nerimo priežastį, nurodė vienas penktokas.

Mokykloje penktokai jaučiasi saugūs (32%), pasitikintys savimi (32%), laimingi (25%) ir suprasti (11%). Kad jaučiasi nesaugūs nenurodė nei vienas penktokas. Visi penktokai nurodė, jog mokykloje susiranda naujų draugų (neigiamai neatsakė nei vienas mokinys).

Dauguma penktokų nurodė niekada nepatiriantys patyčių iš kitų klasės mokinių (46%), 20% nurodė, jog kartais patiria patyčių iš kitų klasės mokinių, 17% nurodė dažnai patiriantys patyčias iš kitų klasės mokinių, 17% nurodė nuolat patiriantys patyčias iš kitų klasės mokinių.

Kai reikia pagalbos mokykloje, dauguma penktokų (55%) kreipiasi į klasės auklėtoją, 31% kreipiasi į draugus, 10% kreipiasi į mokytojus, dar 4% nurodė pagalbos besikreipiantys į mokyklos direktorę. Visi penktokai nurodė, kad gerai sutaria su klasės auklėtoju (nuolat – 85%, dažnai – 15%, kad tik kartais ar niekada nesutaria nenurodė nei vienas mokinys).

Į klausimą „Ar gerai sutari su klasiokais?“ neigiamai neatsakė nei vienas mokinys, visi penktokai nurodė dažniau ar rečiau gerai sutariantys su klasiokais. Dauguma penktokų (67%) nurodė, jog klasėje nesijaučia atstumti, likusieji (33%) nurodė, kad klasėje kartais, dažniau ar rečiau, jaučiasi atstumti, tačiau tai suprantama, nes šiuo metu, dėl adaptacijos ir pereinamojo laikotarpio į paauglystės amžių, mokiniai išgyvena itin daug įvairių jausmų.

Dauguma penktokų (81%) nurodė, jog namų darbus stengiasi suprasti ir atlikti patys, kiti pagalbos kreipiasi į tėvus (15%) ar mokytojus (4%). Mokiniam mokytis dažniausiai padeda tėvai (46%), mokytojai (28%), broliai ar seserys (17%) ir klasiokai (6%), kas rodo gerą mokyklos bendruomenės bendradarbiavimą ugdymo procese. Kad mokytis nepadeda niekas, nurodė vienas penktokas.

Po pamokų nuobodžiaujantis nurodė 7% mokinių, kiti nurodė, jog po pamokų turi mėgstamą užsiėmimą ar veiklą.

Beveik visi penktokai nurodė, kad mokytojams dažnai (40%), nuolat (36%) ar kartais (20%) jų nuomonė yra svarbi, panašiai penktokų nuomonė pasiskirstė ir atsakant į klausimą „Ar mokytojai tau skiria pakankamai dėmesio?“. Kad mokytojai niekada nešaukia ir negąsdina, nurodė daugiau nei pusė penktokų (52%), kad kartais šaukia ir gąsdina nurodė 48% penktokų. Kad mokytojai tai daro nuolat, nenurodė nei vienas penktokas. Kad mokytojai niekada nebūna griežti, nurodė 18% mokinių, kad dažniau ar rečiau mokytojai būna griežti, nurodė 82% mokinių. Visi penktokai nurodė jaučiantys, kad mokytojai elgiasi su jais teisingai

ir dažniau pagiria, nei kritikuoja. Penktokai jaučia mokytojų pasitikėjimą jais (dažnai – 60%, nuolat – 32%, kartais – 8%).

Rezultatų aptarimas

Tyrimo išvados:

1. Atsižvelgiant į gautus rezultatus, dauguma penktokų patenkinti savo klase, gerai sutaria su klasės draugais ir auklėtoju;
2. Dauguma penktos klasės mokinių jaučiasi patenkinti santykiais su mokytojais.
3. Penktos klasės mokiniams patinka mokytis šioje mokykloje, jie noriai eina į mokyklą, joje jaučiasi saugūs, pasitikintys savimi, laimingi ir suprasti, susiranda naujų draugų.

Apibendrinant, galima teigti, kad penktokams pavyko adaptuotis mokykloje. Jiems patinka mokytis šioje mokykloje, jie noriai eina į mokyklą. Dauguma penktokų tvirtina, kad klasės draugai yra draugiški, jie nepatiria patyčių iš kitų klasiokų ir nesijaučia atstumti. Dauguma penktos klasės mokinių mokykloje lengvai susiranda naujų draugų. Mokykloje, kaip nurodė penktokai, dauguma jaučiasi saugūs, pasitikintys savimi, laimingi ir suprasti. Su auklėtoju, remiantis penktokų anketų rezultatais, santykiai geri, o prireikus pagalbos mokykloje, penktokai kreipiasi į auklėtoją, mokytojus, draugus ar direktorę. Dauguma penktos klasės mokinių užsiima popamokine veikla, turi mėgstamų užsiėmimų.

Rezultatai parodė, jog penktokai namuose taip pat sulaukia pagalbos – apie mokyklą pasikalba su tėvais, o prireikus pagalbos su mokslais, kreipiasi pagalbos į tėvus, brolius, seseris. Tai rodo, jog tėvai yra įsitraukę į savo vaikų adaptacijos procesą, mokiniai turi galimybę išsipasakoti jiems apie patiriamus sunkumus mokykloje, kas, kaip minėta anksčiau, padeda penktokui sėkmingai įveikti adaptacijos problemas.

Penktokai, remiantis rezultatais, jaučia, jog mokytojams jų nuomonė yra svarbi, mokytojai dažniau pagiria nei kritikuoja. Mokiniai jaučia, kad mokytojai jais pasitiki, skiria mokiniams pakankamai dėmesio. Tai rodo, kad santykiai su mokytojais klostosi gerai, kas palengvina penktokų adaptacijos procesą.

Vertėtų atkreipti dėmesį, kad, nors dauguma penktokų ir nurodė niekada nepatiriantys patyčių iš kitų klasės mokinių (46%), vis dėlto, dalis penktokų patiria patyčių iš kitų klasės mokinių. Galima kelti prielaidą, kad penktokai taip jaučiasi dėl to, kad dvi klasės

buvo sujungtos, jose vyrauja skirtingi nusistovėję bendravimo stiliai ir susidraugauti, kaip vienai klasei, jiems reikia laiko. Mokiniai nurodė nerimaujantys, kai nesupranta, ką aiškina mokytojai (25%) ar, kad ko nors nespės atlikti per pamokas (24%) bei blogų įvertinimų (24%) ir kontrolinių darbų (14%) baimes. Kad padėti penktos klasės mokiniams sėkmingai įveikti šio laikotarpio keliamas problemas, visiems, dirbantiems su penktokais, reikėtų atsižvelgti į penktokų amžiuje vykstantį pereinamąjį laikotarpį, adaptacijos proceso metu patiriamus sunkumus. Taip pat, reikėtų stengtis tėvus dar labiau įtraukti į mokinių ugdymosi procesą, skatinti jų pagalbą savo vaikams.

Tyrimą atliko: psichologė Gintė Ulinskaitė